

Bártfai Barnabás

Access 2007 zsebkönyv

Bártfai Barnabás

Access 2007

ZSEBKÖNYV

BBS-INFO Kiadó, 2007.

© Bártfai Barnabás, 2007.

Minden jog fenntartva! A könyv vagy annak oldalainak másolása, sokszorosítása csak a szerző írásbeli hozzájárulásával történhet.

A betűtípus elnevezések, a Microsoft, a Windows, a Windows logo, az Office és a PowerPoint bejegyzett védjegyek.
A Microsoft Szoftver Információ telefonszáma: (06-1) 267-46-36

A könyv nagyobb mennyiségben megrendelhető a kiadónál:
BBS-INFO Kiadó, 1630 Bp. Pf. 21. Tel.: 407-17-07

A könyv megírásakor a szerző és a kiadó a lehető legnagyobb gondossággal járt el. Ennek ellenére, mint minden könyvben, ebben is előfordulhatnak hibák. Az ezen hibákból eredő esetleges károkért sem a szerző, sem a kiadó semmiféle felelősséggel nem tartozik, de a kiadó szívesen fogadja, ha ezen hibákra felhívják figyelmét.

E-book ISBN 978-963-9425-43-9
ISBN 978-963-9425-25-5

Kiadja a BBS-INFO Kft.
1630 Budapest, Pf. 21.
Felelős kiadó: a BBS-INFO Kft. ügyvezetője
Nyomdai munkák: Biró Family Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Biró Krisztián

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	11
2. Fogalmak	13
2.1. Az adatbázisok	13
2.2. Adatbázis szerkezetek.....	17
2.2.1. Hierarchikus adatbázis-szerkezet.....	17
2.2.2. Hálós adatbázis-szerkezet	17
2.2.3. Relációs adatbázis-szerkezet	18
2.3. Az Access adatbázisok részei.....	20
2.4. Hogyan épüljön fel egy adatbázis?.....	21
2.5. Adatbázisok tervezése	21
2.5.1. Általános tervezési elvek, adattípusok .	22
2.5.2. Indexelések	22
2.5.3. Elnevezések	24
2.5.4. Normalizálás	24
2.5.5. Kapcsolatok típusai	27
2.5.6. Mezőtulajdonságok	29
2.6. Adatformátumok	32
3. Alapfunkciók	36
3.1. A program indítása.....	36
3.1.1. Meglévő adatbázis megnyitása	37
3.1.2. Új, üres adatbázis létrehozása	38
3.1.3. Új adatbázist létrehozása ajánlott vagy online sablon alapján	39

3.2. Kilépés, bezárás.....	40
3.3. Alapvető kezelési feladatok.....	41
3.3.1. Szalagok	41
3.3.2. Helyi menük	42
3.3.3. Súgó	42
3.3.4. Tevékenység visszaállítása, utolsó művelet ismétlése.....	43
3.3.5. Navigációs ablak.....	43
3.4. Ablakok és nézetek.....	48
3.5. Nyomtatás	49
3.6. Adatbázis megjelenítése és tulajdonságai	50
4. Táblák.....	51
4.1. Táblák létrehozása	51
4.1.1. Tábla létrehozása adatok beírásával.....	52
4.1.2. Tábla létrehozása sablonból	53
4.1.3. Tábla létrehozása tervező nézetben.....	54
4.1.4. Tábla importálása	58
4.2. Meglévő táblák megtekintése.....	58
4.3. Adatbevitel adattáblába	59
4.4. Rekordok kezelése	61
4.5. Táblák formázása, megjelenítésének módosítása.....	62
4.6. Táblák szerkezetének módosítása	64
4.6.1. Mezők mozgatása, másolása	65
4.6.2. Új mező beszúrása	66
4.6.3. Mező törlése.....	67
4.6.4. Mezőnév megváltoztatása	67
4.6.5. Adattípus megváltoztatása.....	67
4.6.6. Mezőtulajdonság megváltoztatása	68
4.7. Más táblából való válogatást lehetővé tevő mezők létrehozása	68
4.8. Táblák másolása, törlése és átnevezése.....	72

4.9. Keresés	73
4.10. Csere	74
4.11. Rendezés.....	75
4.12. Szűrés.....	75
4.13. Frissítés	78
5. Kapcsolatok.....	79
5.1. Kapcsolatok értelmezése és jelentősége	79
5.2. A kapcsolatok kialakítása	81
5.3. Közvetlen kapcsolatok	83
5.4. Kapcsolatjellemzők megváltoztatása	84
5.5. Kapcsolt táblák használata	85
6. Lekérdezések.....	86
6.1. Lekérdezés nézetek.....	87
6.2. A lekérdezések típusai	87
6.2.1. Választó lekérdezés	87
6.2.2. Keresztábrás lekérdezés	88
6.2.3. Táblakészítő lekérdezés	88
6.2.4. Frissítő lekérdezés.....	88
6.2.5. Hozzáfűző lekérdezés	89
6.2.6. Törlő lekérdezés	89
6.2.7. SQL lekérdezés.....	89
6.2.8. Egyesítő lekérdezés	89
6.2.9. Átadó lekérdezés	90
6.2.10. Adatdefiniáló lekérdezés.....	90
6.3. SQL parancsok	90
6.4. Lekérdezések frissítése, futtatása.....	93
6.5. Lekérdezések létrehozása	94
6.6. Lekérdezések módosítása	97
6.6.1. Táblák, lekérdezések hozzáadása	98
6.6.2. Táblák törlése lekérdezésből	98
6.6.3. Mező hozzáadása, módosítása, törlése .	99
6.6.4. Mezősorrend megváltoztatása	100

6.6.5.	Mezők megjelenítésének tiltása	100
6.6.6.	Mezőtulajdonságok megváltoztatása..	100
6.6.7.	Egyéb mezőműveletek	101
6.6.8.	Lekérdezés típusának megváltoztatása	101
6.7.	Összetett lekérdezések	102
6.8.	Adatok rendezése lekérdezés segítségével.....	102
6.9.	Feltételek meghatározása	102
6.9.1.	Összehasonlító operátorok	103
6.9.2.	Logikai operátorok	103
6.9.3.	Aritmetikai operátorok	104
6.9.4.	Egyéb operátorok	104
6.9.5.	Több mezőtől függő feltételmegadás ..	104
6.9.6.	Számított kifejezések a lekérdezésekben.....	105
6.10.	Összesítések és összegzések	106
6.10.1.	Feltételek viselkedése az összesítésekben	108
6.11.	Egyéb lekérdezések készítése	109
6.11.1.	Tábla adatainak módosítása frissítő lekérdezéssel	109
6.11.2.	Rekordok törlése törlő lekérdezéssel	109
6.11.3.	Új táblák létrehozása táblakészítő lekérdezéssel.....	110
6.11.4.	Új rekordok létrehozása hozzáfűző lekérdezéssel	110
6.11.5.	Keresztábrás lekérdezés készítése ..	111
6.11.6.	Azonos elemek keresése lekérdezéssel	111
6.11.7.	Nem egyező elemek keresése lekérdezéssel	112

6.12. Felhasználói paraméterek használata lekérdezésekben.....	112
6.13. Lekérdezés eredményének megtekintése	113
6.14. Lekérdezések törlése, átnevezése.....	114
7. Űrlapok	116
7.1. Űrlap nézetek	117
7.2. Adatbevitel táblára űrlap segítségével.....	117
7.3. Az űrlapok részei	118
7.4. A segédűrlap	118
7.5. Űrlapok készítése.....	118
7.5.1. Űrlapok készítése automatikusan.....	118
7.5.2. Űrlapok készítése varázslóval.....	120
7.5.3. Űrlapok készítése tervezéssel.....	123
7.6. Az űrlapokon használható elemek	124
7.7. Meglévő űrlapok szerkesztése	126
7.7.1. Új elem űrlapra helyezése.....	127
7.7.2. Meglévő elem elhelyezkedésének módosítása	128
7.7.3. Űrlapstílusok	130
7.7.4. Elemek betűtípusai, méretei, igazításai	131
7.7.5. Elem tulajdonságainak megváltoztatása	131
7.7.6. Objektumok beszúrása űrlapra	134
7.7.7. Bejárás sorrend.....	135
7.8. Diagramok készítése	136
8. Jelentések.....	139
8.1. Jelentés készítése.....	139
8.1.1. Jelentés automatikus készítése	139
8.1.2. Jelentés készítése varázsló segítségével.....	139
8.1.3. Jelentés készítése egyedi tervezéssel ...	144

8.2. Jelentés módosítása	145
8.3. Jelentés megtekintése	149
8.4. Jelentés nyomtatása	150
9. Makrók.....	151
9.1. Új makró készítése.....	151
9.2. Meglévő makró módosítása	153
9.3. Makró futtatása	154
9.4. Makró törlése és átnevezése	154
9.5. Makró eseményhez kapcsolása	154
10. Modulok	156
11. Egyéb lehetőségek.....	157
11.1. Küldés és exportálás	157
11.2. Importálás	159
11.3. Régi adatbázis konvertálása	161
11.4. Adatbázis tömörítése és helyreállítása	161
11.5. Biztonsági mentés	162
11.6. Adatlap	163
11.7. Titkosítás és korlátozás jelszóval.....	164
11.8. Adatgyűjtés E-mailben	165
11.9. Megosztott adatok kezelése SharePointtal.....	166
12. Testreszabás	168
12.1. Beállítások	168
12.2. Eszköztár módosítása	173

1. Bevezető

E könyvecske segítségével megismerhetjük az Office 2007 adatbázis-kezelő programjának, az Access-nek a kezelését. A könyvet bátran ajánljuk akár kezdőknek is, de hasznos lehet azok számára is, akik ECDL vagy egyéb vizsgára készülnek, vagy akik a program további lehetőségeivel kívánnak megismerkedni.

Továbbra is fontosnak tartottuk, hogy ne azt mutassuk meg, hogy egy adott programfunkció mire való, hanem azt, hogy egy adott feladatot miként tudunk megoldani.

A könyvben nem tárgyaljuk az alapismereti részeket, feltételezzük, hogy a Tisztelt Olvasó már tisztában van a Windows kezelésével, és az alapvető számítástechnikai fogalmakkal. Ha ez mégsem így lenne, úgy ajánljuk az utolsó oldalon lévő könyvajánlóban szereplő, illetve a kiadó weblapján lévő kezdő, illetve Windows-ról szóló könyveket.

2. Fogalmak

A Microsoft Access egy Windows alatt futó relációs adatbázis-kezelő alkalmazás. Segítségével létrehozhatunk munkánkhoz kapcsolódó adatnyilvántartásokat, adatnyilvántartó rendszereket.

2.1. Az adatbázisok

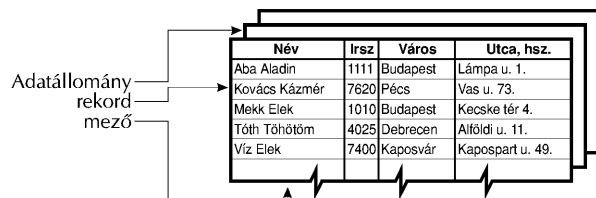
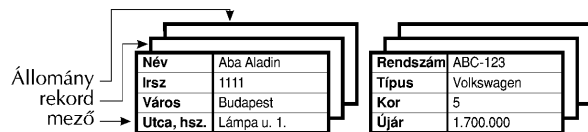
Az adatok feldolgozásának egyik legelterjedtebb módja az adatbázis-kezelés. Mivel az adatokat nem tárolhatjuk egyenként, külön-külön (hiszen akkor azok kezelése szinte lehetetlen volna), ezért szükséges őket valamilyen módon egy jól szervezett állományban elhelyezni. Az **adatállomány** tehát egy olyan összefüggő adathalmaz, melyben minden olyan adat megtalálható, amire egy bizonyos cél megvalósítása érdekében szükséges lehet. Mivel azonban több okból is szükségünk lehet különböző adatokra, így a számítógépünkön többféle egymástól független adatállományt is tárolhatunk. Néha azonban előfordulhat, hogy ezen adatok között kapcsolatot kell találnunk, s ilyenkor

nélkülözhetetlen azok ismételt tárolása. Az egymással kapcsolatba hozható adatállományok összességét nevezzük **adatbázis**nak. A fizikai megvalósulás kis mértékben eltér az elvtől. Az Access ugyanis – modernebb program lévén – egy állományban (fájlban) egy teljes adatbázist tárol, így az állomány helyett inkább a tábla kifejezést használjuk. Access esetében az adatbázis-fájl részét képezik továbbá az adatbevitelt segítő űrlapok, az adatok különféle szempontok szerinti kiválogatását segítő lekérdezések, a megjelenítést és nyomtatást áttekinthetővé tevő jelentések, az automatizálásért felelős makrók, és még jónéhány egyéb elem is.

Mivel az önálló táblák igen sokféle adat tárolását szolgálják, szükséges valamilyen szerkezet felépítése az adatállományon belül. E szerkezet kezelését az adatbázis-kezelő program végzi, így a felhasználónak illetve a különböző alkalmazásoknak csupán a szerkezetét kell ismerniük, az adatbázis fizikai tárolásának módját nem. A felépített illetve felépítendő adatbázis szerkezetét még az adatok felvitele előtt meg kell határozni, így ilyenkor kell eldönteni azt, hogy milyen adatokat szeretnénk tárolni az adatállományokban és melyiket melyik táblában.

Az adatállományok szerkezetére vonatkozóan azonban néhány kifejezés megismerése nélkülözhetetlen.

Az adatállományban **rekordnak** nevezzük az egy egységet leíró különböző jellemzőket. (Pl. egy rekord az adatállományban egy ember neve, a hozzátartozó irányítószámmal, városnévvvel, illetve utca, házzszámmal.)

Mező alatt az adatbázis összes elemének egy-azon jellemző adatát értjük. (Mező például a név.)

A kétdimenziós adatállományokat ezekből kifolyólag lehetséges táblázatos formában is ábrázolni, ahol a sorok jelképezik a rekordokat, az oszlopok pedig a mezőket. (Innen ered az állomány helyett használt tábla elnevezés.) Egy rekord a táblában egy sornak felel meg, egy mező pedig egy oszlopnak.

Amennyiben egy adatállománnyal folyamatosan dolgozunk, a rekordok számát szaporítjuk, esetleg csökkentjük. Ezzel az adatállomány na-

gyobbá illetve kisebbé válik. A mezők számának megváltoztatása nem jellemző feladat. A szerkezetet még az adatok bevitele előtt célszerű kialakítani, hiszen egy utólagos módosítás az adatbázis használó programok megváltoztatásának szükségességét vonná maga után. Mindemellett egy adatállományban túl sok mező elhelyezése sem célszerű, ez ugyanis bonyolultabbá teheti az adatállományt.

Amikor létrehozunk egy táblát, tulajdonképpen azt határozzuk meg, hogy abban az adatok mely jellemzői kerüljenek tárolásra. Fontos tehát, hogy az összes szükséges jellemző tárolása megtörténjen, de felesleges és többszörös adatokat ne tároljunk. Az adatok többszörös tárolása ugyanis **redundanciához** vezet, amely azon kívül, hogy megnöveli az adatállomány méretét, ellentmondásokat is eredményezhet. Ennek megfelelően tehát egy adatállományban azon adatokat, amelyek a tárolt jellemzők felhasználásával egyértelműen számítható soha se tároljuk el. (Például ne tároljunk egy személyről személyi számot, születési időt és kort, hiszen a személyi szám elegendő mind a születési idő, mind pedig a kor meghatározásához.)

2.2. Adatbázis szerkezetek

Egy-egy önálló tábla sok esetben nem tartalmaz elegendő adatot bizonyos információk meghatározásához, az összes adat egy táblán történő tárolása pedig bonyolult vagy megvalósíthatatlan. Ilyenkor válhat szükségessé a táblák együttes kezelése, amely valamilyen adatbázis szerkezetben realizálódik.

2.2.1. Hierarchikus adatbázis-szerkezet

Ebben a szerkezetben a fa-struktúrájához hasonló módon valósul meg az adatok tárolása. Az adatok között ún. szülő-gyermek kapcsolatot hoznak létre oly módon, hogy az adatoknak tetszőleges számú leszármazottja, de csak egy őse lehet. Ezt a szerkezetet személyi számítógépek esetén csak igen ritkán alkalmazzák, főként nagygépes környezetben fordul elő.

2.2.2. Hálós adatbázis-szerkezet

A hálós adatbázis nagyban hasonlít a hierarchikus szerkezethez, de itt nem csak több leszármazottja, hanem több őse is lehet az adatnak. A többnyire szintén nagygépes környezetben használt szerkezet hátránya, hogy a használathoz bonyolult láncolólisták szükségesek, így nagy a tárigényük.

2.2.3. Relációs adatbázis-szerkezet

Manapság legelterjedtebben a relációs adatbázis-szerkezetet alkalmazzák, hiszen ezen szerkezet könnyen illeszthető a korábban illusztrált táblázatos leírásra. A relációs adatbázisban az önálló táblák többnyire csak azon adatokat tartalmazzák, melyeknek közül van egymáshoz, s használatuk is többnyire egyidőben történik. A különböző jellegű, de mégis kapcsolatba hozható adathalmazokat önálló táblákon tároljuk, amely táblák között egy azonos adatot tartalmazó mező tartja a kapcsolatot. Ezt nevezzük **kapcsolómezőnek**. Mivel ezen kapcsolómezőnek a kapcsolat irányában egyértelmű azonosítást kell megvalósítani, célszerű, ha a kapcsoló táblának ez az azonosítómezője is. Az azonosítómező a rekordok egyértelmű azonosítását szolgálja, így ennek adattartalma ilyen esetben nem ismétlődhet. (A gyakorlatban azonban nem minden adatbázisban teljesül az a feltétel, hogy az adatbázis bármely mezője is egyértelműen azonosít, így ilyenkor egyértelmű kapcsolat nem hozható létre.)

Ha például az ábrán látható táblák felhasználásával a budapesti autótulajdonosok gépkocsi típusait szeretnénk megtudni, akkor ez a következőképpen valósítható meg:

Megnézzük, hogy az első táblán mely rekordok esetében szerepel a város mezőben Budapest. Az